

Sjúkraþjálfun á Íslandi og í Danmörku

Höfundar: Elfa Dögg S. Leifsdóttir og Ómar Örn Jónsson

Sjúkraþjálfun Dags Steins á Íslandi

Dagur Steinn Elfu Ómarsson er 13 ára kátur drengur. Hann er í 8. bekk í Ingunnarskóla sem er hverfissskólinn. Dagur Steinn fæddist 10 vikum fyrir áætlaðan fæðingardag og var léttburi. Móðir hafði haft áhyggjur af því að drengurinn héldi ekki vel höfði þó hann væri orðinn sex mánaða og viðraði þær áhyggjur í ungbarnaeftirliti. Hjúkrunarfræðingur sendi beiðni um „líkamsrækt“ á Æfingastöðina og fljótlega komumst við að þar hjá ferum sjúkraþjálfara. Þangað mættum við einu sinni í viku og unun var að fylgjast með hve gott lag þjálfarinn hafði á því

ARNA ÖSP, DAGUR STEINN, ELFA DÖGG OG JÖKULL BJARKI Á PAKI LISTASAFNSINS AROS Í ÁRÓSUM

að ná til Dags og mæta okkur foreldrunum þar sem við vorum stödd í ferlinu. Með því að segja ekki of mikið um hvað væri að og hvernig framtíðin yrði, heldur hlusta og leiðbeina okkur varðandi þætti til örvunar og samveru. Þegar Dagur Steinn var 9 mánaða staðfestist grunur okkar foreldrana að hreyfiproski hans væri ekki með eðlilegum hætti. Í fyrstu gat það skrifast á seinkun í þroska vegna þess að hann var fyrirburi en heilaskann sýndi skemmdir á heilastöðvum, sem þýddi að öllum líkindum miklar skerðingar á ýmsum þroska. Við tóku prófanir, viðtöl og heimsóknir. Orð eins og snemmtæk íhlutun, hreyfihömlun, spastískur, námskeið og þjálfun fóru að verða stór partur af lífi okkar. Um tíma fórum við með Dag Stein til sjálfstætt starfandi sjúkraþjálfara í nudd og teygjur en fljótlega eftir formlega greiningu bauðst okkur að koma með Dag í þjálfun á Greiningarstöðina (GRR). Komur í sjúkraþjálfunartímana létu undir í daglegri umönnun og gott var að finna að fagfólk væri til staðar fyrir okkur þar á margan hátt. Degi hefur alltaf fundist gaman í sjúkra- og iðjuþjálfun og gladdist yfir hvers konar virkni og sprelli. Á leikskólaárunum var hann í sjúkra- og iðjuþjálfun á Æfingastöðinni og starfsfólk þaðan kom einnig

reglulega á leikskólann til að leiðbeina um æfingar, setstöður og fleira. Þessir tímar voru gleðiefni þrátt fyrir að teygjur á stífum vöðvum væru ekki í uppáhaldi. Þá var reynt að dreifa huga hans með lestri eða tónlist. Dagur naut áfram þjónustu Æfingastöðvarinnar í grunnskóla þar sem hann hefur komið í þjálfun með ferðaþjónustu fatlaðra. Sjúkra- og iðjuþjálfari hafa svo átt í samskiptum við okkur og starfsfólk skólans varðandi hjálpartækjamál, líkamsbeitingu og fleira. Þegar sjúkraþjálfun á hestum hefur boðist höfum við nýtt okkur það og Dagur verið hestánægður með þá tilbreytingu.

DAGUR STEINN Í FÓTBOLTA

Sjúkraþjálfun Dags Steins í Danmörku

Þegar Dagur var 10 ára fluttum við fjölskyldan (við hjónin og þrjú börn) til Árósa vegna náms. Þar dvöldum við í tæp tvö ár. Það tók dálítinn tíma að átta sig á hvernig og hvar ætti að óska eftir því sem Dagur þyrfti á að halda. Það gekk treglega að koma drengnum að í skólakerfinu í Danmörku. Við höfðum óskir um að hann færi í hverfissskólann eins og systir hans en sá skóli hafði ekki vilja né getu til að takast á við það verkefni. Það liðu því 3 mánuðir þar til Degi bauðst svo pláss í sérskóla. Í millitíðinni hafði taugalæknir sent tilvísun um flýtimeðferð á þjálfunarmiðstöð. Það gekk fljótt fyrir sig og komumst við í samband við sjúkra- og iðjuþjálfara þar og mættum við vikulega

FEDGARNIR Í RUSSÍBANA Í DJURS SOMMERLAND

í sjúkrahjálfun á þeim stað þar til hann byrjaði í skólanum. Iðjuþjálfar í Danmörku eru tengdir hverri „kommúnu“ (hverfi) fyrir sig og hafa ákvörðunarvald um hvaða hjálpartæki þeir telja að viðkomandi þurfi. Það var nýtt fyrir okkur að ekki þyrfti að sækja um hjálpartæki og bíða í marga mánuði upp á von og óvon um hvort þau fáiast samþykkt. Við litum á iðjuþjálfann sem nokkurs konar ofurkonu. Hún mætti í heimsókn og tók út hjálpartækin, á næstu tveimur vikum var búið að skipta út því sem þurfti og full virkni komin í gang. Dagur fékk nýtt sjúkrarúm heimsent eftir tvo daga, NF walker (göngugrind) var pantaður og heimsendur með sérfræðingi í stillingum. Okkur fannst alveg ótrúlegt hve fagmannleg og fljót öll þjónusta var í tengslum við hjálpartækin. Ef eitthvað kom upp á eða breytinga var þörf var nóg að senda iðjuþjálfaranum línu og því var kippt í liðinn. Viðgerðir fóru ávallt fram þar sem hjálpartækin voru niðrkominn og sjálf þurftum við ekki að fara eina einustu ferð vegna þess. Þegar Dagur byrjaði svo í skólanum kom nýr sjúkrahjálfari. Hann var sjálfstætt starfandi en kom inn í skólann tvisvar sinnum í viku til að þjálfra Dag Stein. Að auki tók Dagur þátt í hóppjálfunartímum sem sjúkrahjálfarar skólans sinntu. Einnig bauðst honum sundþjálfun vikulega yfir nokkra mánaða tímabil.

Yfir heildina séð virtust svipaðar áherslur vera í æfingum og þjálfun hér heima og úti. Munurinn lá aðallega í að sjúkrahjálfunin ytra fór fram í skólanum en hér heima sækir hann þjónustuna á Æfingastöðina. Ástæðan fyrir því er eflaust sú að Dagur er í almenna skólakerfinu hér heima en var í sérskóla úti, því má gera ráð fyrir að sjúkrahjálfun sé mismunandi háttáð.

Helsti munurinn sem við fundum fyrir var utanumhald og afgreiðsla hjálpartækja sem var mun skilvirkari en við þekkjum

hér. Að auki fengum við úthlutað tækjum og tólum sem þóttu sjálfsögð en sótt hafði verið um hér heima og fengið synjun frá Hjálpartækjamiðstöð. Einnig var gríðalegur léttir að þurfa ekki að sjá um að koma niðþungum hjálpartækjum í viðgerð og sækja þau aftur.

Það var ánægjulegt og fræðandi fyrir okkur fjölskylduna að kynnast öðrum háttum og jafnframt að sjá hvað er líkt og ólíkt í þjónustuþáttum varðandi þjálfun barna með CP á Íslandi og í Danmörku.

SYSTKININ; DAGUR STEINN, ARNA ÖSP OG JÖKULL BJARKI SAMAN Á ADFANGADAG.

DAGUR STEINN Í STUDI